

"Decentraal wat kan, centraal wat moet?"

Quickscan provinciale belangen EV in provinciale
structuurvisie, omgevingsvisie en ruimtelijke verordening

Opmerkingen vooraf

- ▶ Quickscan
- ▶ Focus op structuurvisie RO en Verordening Ruimte
- ▶ Minder op Omgevingsvisie (in wording)
- ▶ Onderzoek PLEV leden
 - Ontvangen reacties 7 + 1
 - Geen reactie 4
 - Verzoek om eigen reactie bij de hand te houden
 - Verzoek om toelichting van betreffend PLEV lid waar nodig
- ▶ Windenergie, luchthavens, etc.
- ▶ IBT?

Noord-Holland

- ▶ **Structuurvisie Noord-Holland 2040**
 - Geen provinciale belangen externe veiligheid (EV)
 - Goede veiligheidssituatie rond EV belangrijk; daarvoor beleidsvisie EV 2012 opgesteld

- ▶ **Provinciale Ruimtelijke Verordening (actualisatie maart 2017)**
 - Geen borging van provinciale EV belangen

- ▶ **Omgevingsvisie**
 - Geen provinciale EV belangen in voorbereidende documenten (o.a. Startnotitie)

Zuid-Holland

- ▶ Visie ruimte en mobiliteit, PS 9 juli 2014
 - Provinciale (EV?) belangen:
 - Voldoende ruimte voor HMC-bedrijven. Bestemmingsplannen moeten dit mogelijk maken.
 - Geen ruimtelijke ontwikkelingen die het gebruik van verbindingen voor buisleidingen kunnen belemmeren.
 - “De provincie beschouwt in ieder geval van provinciaal belang de in de visie opgenomen (strategische) doelen en de uitwerking daarvan in het programma” => alleen zeer indirect zijn EV-belangen aan deze doelen te koppelen.

- ▶ Provinciaal belang?
 - De provincie **zet zich in voor** de bescherming van grote groepen burgers tegen ongevallen met gevaarlijke stoffen.
 - Risicovolle activiteiten worden zo veel mogelijk geclusterd op geschikte terreinen en aan daarvoor geschikte transportassen.
 - Provincie zet in op maximaal vervoer over de Betuweroute en de aanleg van een goederenlijn tussen Rotterdam en Antwerpen (Robel).

Zuid-Holland

- ▶ PZH Beleidsregel groepsrisico, GS 16 december 2014
 - Provincie vraagt gemeenten om aannemelijk te maken dat op termijn aan de oriëntatiewaarde wordt voldaan, wanneer GR door een ruimtelijke ontwikkeling toeneemt en boven de oriëntatiewaarde ligt.
 - Gemeenten aantonen dat maximale inspanning is geleverd om gevolgen van ongeval tot minimum te beperken. Als aantal blootgestelden toeneemt, dan vraagt provincie maatregelen te nemen ter voorkoming of mitigatie van de gevolgen.
 - GS kunnen, indien sprake is van een provinciaal belang, bij gemeentelijke plannen en besluiten bevoegdheden toepassen op grond van de Wet ruimtelijke ordening.

Zuid-Holland

- ▶ Verordening Ruimte 2014, GS actualisatie november 2016
 - Geen borging van provinciale EV belangen; wellicht wettelijke (?) veiligheidszoning oevers Nieuwe Waterweg en Nieuwe Maas.
- ▶ Programma Ruimte juli 2016
 - Operationalisering van doelen uit Beleidsregel
 - Realisatiemix: Programma ruimte, Agenda ruimte: werkwijze externe veiligheid en RO, Beleidsvisie duurzaamheid en milieu
- ▶ Beleidsvisie Duurzaamheid en Milieu 2013-2017
 - Veel aandacht voor EV & provinciaal belang; naast VTH ook uitspraken over RO.
- ▶ Omgevingsvisie?
 - Voornemen: beleidsneutrale omzetting

Utrecht

- ▶ Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028, herijking 2016
 - Provinciaal belang: beschermen en realiseren van een gezonde en veilige leefomgeving waarin ook stilte beleefd kan worden.
 - Provinciale rol: Reguleren, stimuleren
 - Reguleren (PRV):
 - Stimuleren: (o.a.) De provincie vraagt bij gemeenten aandacht voor de externe veiligheidsaspecten bij ruimtelijke ontwikkelingen in de directe omgeving van buisleidingen en infrastructuur waarover vervoer gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

- ▶ Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013, herijking 2016
 - Geen borging van provinciale EV belangen

Zeeland

- ▶ Provinciaal Omgevingsplan Zeeland 2012 – 2018
 - Geen provinciale belangen externe veiligheid (EV)
 - Veel EV+RO ambities in provinciale EV Beleidsvisie ‘Verantwoorde Risico’s’
- ▶ Verordening Ruimte provincie Zeeland (ontwerp 2012)
 - Geen borging van provinciale EV belangen

Limburg

- ▶ Provinciale Omgevingsvisie Limburg 2014
 - Geen specifieke provinciale EV-belangen
 - Wel een aantal meer globale doelstellingen (RO/milieu) waarin EV ook meespeelt

- ▶ Geconsolideerde versie (GC03) van de Omgevingsverordening Limburg 2014
 - Geen borging van provinciale EV belangen

Drenthe

- ▶ **Omgevingsvisie Drenthe 2014**
 - Provinciale taken, gericht op het beschermen van de kwaliteit van o.a. externe veiligheid zijn van provinciaal belang.
 - Van provinciaal belang zijn milieueffecten en externe veiligheidseffecten die de gemeentegrenzen overschrijden of samenhangen met provinciale verantwoordelijkheden.
 - Voor een verantwoord en doelmatig vestigingsbeleid worden risicovolle bedrijven zoveel mogelijk geconcentreerd op daartoe geschikte bedrijventerreinen. Provinciaal belang?
- ▶ **Omgevingsverordening Drenthe 2016**
 - Gemeenten moeten in RO-plan verantwoorden hoe in ontwerp en inrichting van de fysieke leefomgeving rekening is gehouden met EV.

Flevoland

- ▶ Omgevingsplan Flevoland 2006
 - Geen provinciale belangen; dus ook niet ten aanzien van EV
- ▶ Verordening voor de fysiek leefomgeving Flevoland 2012, geconsolideerde versie per 1 maart 2015
 - Provinciaal belang: voldoen aan externe veiligheidseisen
- ▶ Beleidskader Omgevingsbeleid en de Uitvoeringsagenda
 - Ambities rond EV, vooral t.a.v. vervoer gevaarlijke stoffen
 - “Plannen worden getoetst aan het aspect externe veiligheid, vooruitlopend op een AMVB inzake transportroutes voor gevaarlijke stoffen.”

Noord-Brabant

- ▶ **Structuurvisie 2010 - partiële herziening 2014**
 - Verwijst naar provinciale Beleidsvisie Externe Veiligheid.
 - Daarin specifieke aandacht voor 'duurzaam veiligheidsniveau op en langs infrastructuur'. Inzet op ruimtelijk scheiden van transportroutes gevaarlijke stoffen en kwetsbare functies.
 - Verder geen EV-specifieke provinciale belangen.

- ▶ **Verordening ruimte 2014 (geconsolideerde versie per 01-01-2017)**
 - Geen uitwerking van EV-gerelateerde provinciale belangen.

Overijssel

▶ Omgevingsvisie Overijssel 2017

- Provinciaal belang: veilig, gezond en schoon kunnen wonen, werken, recreëren en reizen: zorgen voor waterveiligheid, **externe veiligheid** en verkeersveiligheid
- (Prestatie)afspraken
 - regionale veiligheidspartners vragen we om bij initiatieven de afweging van plaatsgebonden en groepsrisico's expliciet in beeld te brengen
 - met gemeenten spreken we af dat in gemeentelijke structuurvisies en plannen externe veiligheidsrisico's systematisch en vroegtijdig meegewogen worden bij ruimtelijke planvorming; dit is actueel door de toenemende inzet van brandstoffen als lpg, aardgas, groengas en waterstof

▶ Provinciaal routenetwerk vervoer gevaarlijke stoffen

- Langs het routenetwerk geen nieuwe kwetsbare functies als daardoor beperking van de gebruiksmogelijkheden van de weg.

▶ Omgevingsverordening provincie Overijssel 2017

- Gedetailleerde bepalingen en voorwaarden voor bestemmingsplannen langs routes gevaarlijke stoffen (voornamelijk) en in de nabijheid van risicovolle inrichtingen. Veel is wettelijk.

- ▶ Provinciale verantwoordelijkheid
 - sturen op naleving milieunormen bij ruimtelijke planvorming, wanneer specifieke provinciale belangen, gebieden of domeinen betrokken zijn (specifiek: externe veiligheid, luchtkwaliteit en geluid)
 - door ontwikkelen van een signaleringskaartsysteem, inzicht geven in ruimtelijk relevante normen en vrijwaringzones rond potentiële bronnen van milieuhinder en in overige beperkingen
- ▶ Verordening Romte 2014
 - Ruimtelijk gerelateerde provinciale EV-belangen worden niet genoemd c.q. geregeld.
- ▶ Startnotitie Omgevingsvisie 2015 / Discussienotitie Omgevingsvisie
 - Geen specificatie van provinciale belangen; wel toelichting.

Groningen

- ▶ Omgevingsvisie Groningen 2016-2020
 - Provinciale belangen rond
 - Omgevingsveiligheid en VTH
 - Bovenregionale bedrijventerreinen
 - Provinciaal Basisnet
 - Risicokaart (?)
 - Omgevingsverordening Groningen 2016
 - (Ruimte langs) provinciaal Basisnet

Gelderland

- ▶ Omgevingsvisie

- Op het thema externe veiligheid niet direct provinciale belangen. Maar indirect wel: bijvoorbeeld m.b.t. tot windenergie.

- ▶ Verordening

- Tekst over de 'aanwijzing' van wegen in het kader van de wet vervoer gevaarlijke stoffen.

Conclusies

- ▶ Veel ambities, weinig borging in Verordening – *zekere voor het onzekere?*
- ▶ Vaak wijzen op ‘moeten voldoen aan wettelijke normen’
- ▶ Vaker nadruk op kwaliteit proces dan op inhoud
- ▶ EV-belangen regelmatig via bredere belangen (zorgvuldig ruimtegebruik, duurzame milieukwaliteit)
- ▶ Indien provinciale belangen dan regelmatig rond ruimte langs provinciaal basisnet
- ▶ Houdbaarheidsdatum visies en verordeningen
- ▶ Voor EV regelmatig verwezen naar provinciale EV-beleidsvisie
- ▶ EV in de omgevingsvisie = worsteling
- ▶ Provincies ook Bouwsteen Omgevingsveiligheid?

Conclusies

- ▶ Geen 'provinciaal belang' maar:
 - Vragen specifiek aandacht voor
 - Zetten in op
 - Vinden belangrijk
 - Afspraken maken met gemeenten
 - Wij willen dat
 - Wij zetten ons in voor
 - Wij geven prioriteit aan
 - Waar gewenst zullen wij gemeenten ondersteunen
 - Wij streven naar samenwerking met gemeenten
 - Wij zullen de ruimtelijke consequenties van risicovolle activiteiten aangeven
 - Wij stimuleren dat
 - Wij hebben een regierol
 - 'Dit' moet, wij overleggen te gemeenten hoe etc.
 - Wij ondersteunen het proces om samen met gemeenten te komen tot afspraken, vanuit de regisserende en faciliterende rol.

Standpunt gemeenten – provinciale EV belangen

- ▶ **Overbodig**, OW stuurt voldoende op een evenredige toedeling van functies aan locaties en borgt met de schillenbenadering voldoende de veiligheid. Op provinciaal alleen sturen op vervoersstromen over provinciale wegen of vestigingslocaties voor risicovolle bedrijven.
- ▶ Gemeenten naar verwachting **kritisch** tegenover provinciale belangen rond externe veiligheid, omdat dit hun afwegingsruimte in 'eigen beleid' kan beperken. Provinciale ondersteuning (kennis en inzichten) kunnen gemeenten mogelijk wel op prijs stellen. Externe veiligheid is dan meer een 'gezamenlijk belang', waarbij de provincie de focus legt op bovenlokale aspecten.
- ▶ **Varieert**. Enerzijds uiten de gemeenten de wens om gelijklopende regels. Anderzijds zijn er aanmerkelijke verschillen tussen de gemeenten en wensen zij maatwerk.
- ▶ Zolang de **kaders duidelijk** zijn, weinig verzet van gemeenten.
- ▶ Afhankelijk van of de provinciale belangen **remmend of helpend** zijn.
- ▶ Positief, stimuleert actieve houding: **win-win**.
- ▶ **Dubbel**: deels zijn gemeenten blij met regie op complexe dossiers. Bovendien kunnen ze zich 'verschuilen' achter de uitspraken van de provincie. Deels zullen gemeenten beperkt worden in de bewegingsvrijheid.

EV & RO – rolverdeling overheden 2008

- ▶ Arcadis 2008
- ▶ Gemeenten → provinciaal EV belang aanwezig geacht bij
 - Een provinciale milieu-inrichting.
 - Een regionaal bedrijventerrein.
 - Regionale buisleiding.
 - Het voorkomen van knelpunten en saneringssituaties bij inrichtingen met een provinciale milieuvergunning.
- ▶ Minder bij
 - Bedrijven met externe veiligheidseffecten buiten de gemeentegrenzen.
 - Transport van gevaarlijke stoffen over provinciale wegen, vaarwegen en spoorwegen.

Nog minder bij

- De provinciale verantwoordelijkheid voor het bieden van veiligheid voor burger.
- Het realiseren van een veiligheidsambitie van de provincie.

Overwegingen voor motivatie

Vragen en aspecten bij het opstellen van een bepaling in een omgevingsverordening van belang voor de toepassing van het subsidiariteitsvereiste:

1. Welke ontwikkelingen zijn te verwachten als de bepaling niet in de omgevingsverordening wordt opgenomen, die aan de verwezenlijking van de provinciale beleidsdoelstelling in de weg staan?
2. Welke gemeentegrensoverschrijdende aspecten kleven aan de provinciale beleidsdoelstelling die de verwezenlijking daarvan kunnen belemmeren?
3. Bestaan er tegenstrijdige gemeentelijke belangen, waardoor geen medewerking aan een provinciale beleidsdoelstelling wordt verwacht?
4. De financiële middelen van gemeenten kunnen beperkt zijn, zodat een provinciale bijdrage wenselijk is.
5. Bij gemeenten ontbreekt inhoudelijke expertise om verantwoordelijkheid te kunnen dragen voor een bepaald onderwerp van zorg voor de fysieke leefomgeving.
6. Uit bestuurlijk overleg met gemeenten blijkt dat een onderwerp van zorg voor de fysieke leefomgeving op provinciaal niveau moet worden opgepakt.
7. Er bestaat een politiek-bestuurlijke wens om een onderwerp van zorg voor de fysieke leefomgeving op een bepaalde manier uit te voeren en dat onderwerp daarom op provinciaal niveau op te pakken.
8. Er moet een level playing field worden gecreëerd.
9. Een provinciale bepaling is efficiënt, omdat hiermee een uniforme en toegankelijke regeling gaat gelden.